USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Davida Hipšra a soudců Tomáše Foltase a Lenky Krupičkové v právní věci žalobce: **N. V. M.**, zastoupen Mgr. Markem Eichlerem, advokátem se sídlem Nekázanka 888/20, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 5. 4. 2023, č. j. 64 Az 1/2023-28,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 4. 1. 2023, č. j. OAM-875/ZA-ZA11-HA13-2022 (dále též „napadené rozhodnutí"), žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle §12 až 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o azylu").

II.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu ke Krajskému soudu v Českých Budějovicích (dále též „krajský soud"), který ji shora označeným rozsudkem zamítl. Rozsudek krajského soudu, stejně jako zde uváděná judikatura Nejvyššího správního soudu, je k dispozici na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje.

III.

[3] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel") včasnou kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 písm. a) a d) s. ř. s. Poukázal na nesprávné právní posouzení otázky soudem v předcházejícím řízení a nepřezkoumatelnost rozsudku pro nedostatek důvodů, neboť se soud kvalitativně relevantně nevypořádal s námitkami obsaženými v žalobě a prakticky pouze převzal argumentaci žalovaného správního orgánu a v zásadě jeho postup a rozhodnutí aproboval.

[4] Krajský soud se podle stěžovatele odklonil jak od své dosavadní judikatury, tak i od ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu v otázce posouzení požadované intenzity odůvodněného strachu z pronásledování a rovněž co do požadované intenzity a důkazního břemene na straně žadatele o mezinárodní ochranu ve vztahu k důvodným obavám z hrozby skutečného nebezpečí závažné újmy podle § 14a zákona o azylu. Namítal také, že správní orgány nedostatečně zjistily skutečný stav věci bez důvodných pochybností a nesprávně dospěly k závěru, že stěžovatel nesplňuje podmínky pro přiznání některé z forem mezinárodní ochrany podle § 12 až 14b zákona o azylu. Posouzením napadeného rozhodnutí krajský soud zatížil napadený rozsudek vadou nepřezkoumatelnosti a nezákonnosti.

[5] Dále namítal nedostatečné posouzení žalobní námitky směřující k neudělení humanitárního azylu dle §14 zákona o azylu. Nerozporoval, že se při rozhodování o udělení humanitárního azylu plně uplatňuje institut správního uvážení, zda se jedná o případ hodný zvláštního zřetele. Ve správním řízení a v žalobě vylíčil rozhodné skutečnosti, proč se domníval, že žalovaný mu měl humanitární azyl udělit. Konečně namítal nesprávné posouzení žalobní námitky ve věci udělení doplňkové ochrany dle § 14 zákona o azylu a trval na tom, že u něj byl zcela jednoznačně naplněn důvod pro udělení humanitárního azylu. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

IV.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že se ztotožňuje se závěry krajského soudu. Plně přitom odkázal na správní spis, zejména na podání žádosti o mezinárodní ochranu, výpověď stěžovatele ve správním řízení, na své vyjádření k žalobě a na napadené rozhodnutí. Během správního řízení bylo prokázáno, že stěžovatel neuváděl skutečnosti svědčící o tom, že by v jeho případě šlo o zvláštního zřetele hodné důvody dle § 14 zákona o azylu. Stěžovatel nesplňoval ani podmínky pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a a § 14b zákon o azylu. Navrhl odmítnutí kasační stížnosti jako nepřijatelné, případně navrhl její zamítnutí jako nedůvodné.

V.

[7] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[8] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Kasační stížnost je podle § 104a odst. 1 s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, na které pro stručnost odkazuje.

[9] Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci přesah vlastních zájmů stěžovatele ani zásadní pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do jeho hmotněprávního

postavení. Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu totiž poskytuje dostatečnou odpověď na uplatněné kasační námitky a stěžovatel ve své argumentaci nevyložil žádné důvody, které by svědčily pro odklon.

[10] Má-li být soudní rozhodnutí přezkoumatelné, musí z něj být patrné, jaký skutkový stav vzal správní soud za rozhodný, jak uvážil o pro věc zásadních a podstatných skutečnostech, resp. jakým způsobem postupoval při posuzování rozhodných skutečností, proč považuje právní závěry účastníků řízení za nesprávné a z jakých důvodů považuje pro věc zásadní argumentaci účastníků řízení za lichou (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1995, sp. zn. III. ÚS 84/94, ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, a ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06 nebo rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003-130, č. 244/2004 Sb. NSS, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52, ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004-62, a ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008-75).

[11] Nepřezkoumatelnost není projevem nenaplněné subjektivní představy stěžovatele o tom, jak podrobně by mu měl být rozsudek odůvodněn, ale objektivní překážkou, která kasačnímu soudu znemožňuje přezkoumat napadené rozhodnutí (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2017, č. j. 3 Azs 69/2016-24, ze dne 27. 9. 2017, č. j. 4 As 146/2017-35). Zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je vyhrazeno těm nejzávažnějším vadám rozhodnutí, kdy pro absenci důvodů či pro nesrozumitelnost skutečně nelze rozhodnutí meritorně přezkoumat (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012-45, či ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 As 337/2016-64). S ohledem na skutečnost, že stěžovatel námitku nepřezkoumatelnosti vznesl pouze v obecné rovině, kdy uvedl, že krajský soud pouze převzal argumentaci žalovaného a jeho postup a rozhodnutí aproboval, zdejší soud tuto posoudí v míře obecnosti, v jaké byla vznesena.

[12] Shora uvedeným požadavkům napadený rozsudek dostál. Rozsudek je řádně odůvodněn a je plně srozumitelný. Z rozsudku je patrné, z jakého skutkového stavu krajský soud vyšel, jak zohlednil podstatné skutkové okolnosti a jak na skutkový stav aplikoval rozhodnou právní úpravu. Nejvyšší správní soud si je vědom, že v rámci soudního přezkumu vznikají situace, kdy se soud ztotožní s argumentací jedné ze stran sporu. V takovém případě jistě není jeho úkolem v odůvodnění svého rozhodnutí uměle konstruovat jinou formu pro sdělení téhož, aby se tak za každou cenu vyhnul přímé citaci vyčerpávajících souladných závěrů či odkazu na ně (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 4. 2015, č. j. 2 Afs 186/2014-58). Pro úplnost lze opět odkázat na rozsudek tohoto soudu č. j. 8 Afs 75/2005-130, podle něhož, „[j]*e-li rozhodnutí žalovaného správního orgánu řádně odůvodněno, je z něho zřejmé, proč žalovaný nepovažoval právní argumentaci účastníka řízení za důvodnou a proč jeho odvolací. námitky považoval za liché, mylné nebo vyvrácené, shodují-li se žalobní námitky s námitkami odvolacími a nedochází-li krajský soud k jiným závěrům, je přípustné, aby si krajský soud správné závěry se souhlasnou poznámkou osvojil*“. Uvedené závěry však neumožňují soudům zcela rezignovat na vlastní posouzení, což zde nenastalo. Z převzetí závěrů správních orgánů nelze dovozovat ani neobjektivní přístup k účastníkům řízení.

[13] Výše uvedený postup je možný pouze v případě, pokud je rozhodnutí žalovaného přezkoumatelné, tedy pokud v něm jsou přesvědčivě a úplně předestřeny důkazy, respektive

výsledky dokazování jako jeho vlastní úvahy, na nichž je založen zjištěný skutkový stav a právní posouzení. Rozhodnutí žalovaného tyto požadavky splňuje. Samo o sobě je velmi podrobné a argumentačně konsistentní. Krajský soud tak pro vypořádání žalobních námitek považoval za vhodné toliko převzít (osvojit si) závěry žalovaného uvedené v napadeném rozhodnutí. Námitka nepřezkoumatelnosti je tedy nedůvodná. Subjektivní nesouhlas stěžovatele s důvody rozhodnutí nečiní rozhodnutí nepřezkoumatelným.

[14] Ze správního spisu vyplývá, že stěžovatel podal dne 26. 9. 2022 žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice. Dne 3. 10. 2022 poskytl údaje k podané žádosti, přičemž konkrétně sdělil, že je státním příslušníkem Vietnamské socialistické republiky, národnosti kinh. Hovoří vietnamsky. Nemá žádné náboženské vyznání a politické přesvědčení. Nikdy nebyl členem žádné politické strany ani nebyl politicky aktivní. Je svobodný a bezdětný. S výjimkou ČR, kde měl od roku 2016 uděleno vízum za účelem podnikání, neměl v jiných státech udělena žádná víza ani povolení k pobytu. Nyní o mezinárodní ochranu žádá, neboť chce v ČR i nadále pobývat a pracovat, aby mohl ve Vietnamu splatit svůj dluh (v nebankovním sektoru si půjčil v přepočtu asi 400 000 Kč a splatil asi 100 000 Kč), který mu vznikl v souvislosti s jeho cestou do ČR v roce 2016.
[15] Stěžovatel zejména namítal nedostatečné zjištění skutkového stavu krajským soudem, pokud se jedná o naplnění podmínek pro udělení humanitárního azylu či doplňkové ochrany. Nejvyšší správní soud uvedl v rozsudku ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004-55: „*Smysl institutu humanitárního azylu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní" azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.*" K tomu v rozsudku ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005-54, dodal: „*Obecné tvrzení stěžovatele o obavách z pronásledování či nebezpečí, které mu hrozí v zemi původu, bez prokázání existence takového nebezpečí, (...) nelze podřadit pod zákonem vymezené důvody udělení azylu. Nebyla-li žádost o azyl podána bezprostředně po příjezdu na území České republiky, ale až poté, co (...) na území České republiky pobýval nelegálně a hrozilo mu správní vyhoštění, svědčí to o její účelovosti.*"

[16] Z judikatury Nejvyššího správního soudu dále plyne, že je na uvážení správního orgánu, zda humanitární azyl udělí, či nikoliv. Správní uvážení podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem (srov. k tomu např. rozsudky ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004-55, ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48, nebo usnesení ze dne 28. 8. 2013, č. j. 3 Azs 14/2013-16).

[17] Nejvyšší správní soud se zcela ztotožňuje se žalovaným, že humanitární azyl nebyl koncipován k poskytnutí ochrany v situacích obdobných situaci stěžovatele. Stěžovatelova

žádost se spíše jeví být účelovou snahou zabránit správnímu vyhoštění, jak ji popisuje výše citovaná judikatura Nejvyššího správního soudu. Stěžovateli také nehrozí skutečné nebezpečí vážné újmy, které by odůvodňovalo udělení doplňkové ochrany (§ 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu). Neuvedl dostatečně konkrétní skutečnosti, ze kterých by vyplývalo, že by v případě návratu čelil reálnému nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení, jak jej vymezuje judikatura Evropského soudu pro lidská práva (viz rozsudek velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ze dne 29. 1. 2008 ve věci *Saadi proti Velké Británii*, stížnost č. 13229/03, § 128 - 133; či rozsudek velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Gäfgen proti Německu*, 1. 6. 2010, stížnost č. 22978/05, § 88; viz také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006-82). Jednání, ze kterých má obavu v případě jeho návratu do vlasti, nedosahují potřebné intenzity, aby spadaly pod § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu.

[18] V projednávané věci krajský soud správně dovodil, že hrozba pronásledování či vážné újmy ze strany soukromých osob může být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany, pouze pokud by bylo v řízení zjištěno, že státní orgány v zemi původu nejsou schopny nebo ochotny stěžovateli zajistit ochranu (§ 2 odst. 6 zákona o azylu). V řízení nebylo zjištěno, že by státní orgány v zemi původu obecně nebyly schopny či ochotny zajistit ochranu před pronásledováním věřiteli (soukromými osobami). Posouzení krajského soudu proto bylo učiněno v souladu s dosavadní judikaturou Nejvyššího správního soudu (např. rozsudky ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004-48, ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 7/2004-37, ze dne 13. 9. 2004, č. j. 4 Azs 160/2004-41, nebo ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008-57). Nejvyšší správní soud proto souhlasí s krajským soudem, že v posuzované věci nebyly důvody pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany.

[19] Nejvyšší správní soud závěrem doplňuje, že „poskytnutí azylu“ je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky, který nelze zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změnách některých zákonů (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48). Snaha o legalizaci pobytu (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2004, č. j. 7 Azs 138/2004-44, ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004-69, ze dne 24. 2. 2005, č. j. 7 Azs 187/2004-94, nebo ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004-81), stejně jako ekonomické důvody (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003-54, ze dne 30. 10. 2003, č. j. 3 Azs 20/2003-43, nebo ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003-65) nemohou být podle setrvalé judikatury Nejvyššího správního soudu relevantním důvodem pro udělení mezinárodní ochrany.

[20] Nejvyšší správní soud dále připomíná, že v rozsudku ze dne 15. 12. 2003, č. j. 4 Azs 31/2003-64, uvedl, že ani *„obtíže žadatele o azyl, spočívající v nemožnosti splácení dluhu soukromým osobám v zemi původu, nelze bez přistoupení dalších zvláštního zřetele hodných okolností vnímat jinak než jako důvody ekonomické, nepostačující k udělení azylu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb.“*. Naopak jak bylo konstatováno např. v rozsudku ze dne 3. 5. 2018, č. j. 2 Azs 114/2018-30, *„[m]ezi obvyklé důvody pro udělení humanitárního azylu Nejvyšší správní soud ve své ustálené judikatuře řadí například poskytnutí ochrany osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už*

způsobenou lidskými či přírodními faktory (viz např. rozsudek ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004-55, či usnesení ze dne 12. 7. 2016, č. j. 2 Azs 115/2016-26). Jedná se tedy o situace absence či nedostatku ochrany ze strany země původu, např. z důvodu nedostatečné lékařské péče či humanitární katastrofy, nikoli však z důvodů taxativně vymezených v ostatních ustanoveních zákona o azylu.". Z citovaného rozhodnutí se rovněž podává, že na udělení humanitárního azylu nemá žadatel právní nárok ani subjektivní právo.

[21] V projednávané věci přitom nebyly žádné důvody zvláštního zřetele zjištěny. Žalovaný tudíž správně žádosti o mezinárodní právní ochranu nevyhověl. Také krajský soud se řádně vypořádal s námitkami stěžovatele, aniž by jim v tomto ohledu přisvědčil. Nejvyšší správní soud neshledal, že by žalovaný a krajský soud vybočili z dosavadní rozhodovací praxe a zároveň ani neshledal, že by zde byl dán důvod se od ní jakkoliv odchýlit.

[22] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[23] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1, větou první, s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, část III. 4.). Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, ve věci neměl úspěch. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly. Žádný z účastníků proto nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. října 2023

David Hipšr
předseda senátu